

Vergaderjaar 2009–2010

29 683

Dierziektebeleid

Nr. 58

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 9 juli 2010

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over het feitenrelaas van de Stichting Onderzoek MKZ-crisis van 21 juni 2010 inzake de uitbraak van Mond- en Klauwzeer in Kootwijkerbroek in 2001.

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 8 juli 2010. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Atsma

De griffier van de commissie,
Dortmans

¹ Samenstelling:

Leden: Atsma, J.J. (CDA), fng voorzitter, Snijder-Hazelhoff, J.F. (VVD), Albayrak, N. (PvdA), Ormel, H.J. (CDA), Koopmans, G.P.J. (CDA), Samsom, D.M. (PvdA), Neppéus, H. (VVD), Jansen, P.F.C. (SP), Gerven, H.P.J. van (SP), Jacobi, L. (PvdA), Graus, D.J.G. (PVV), Zijlstra, H. (VVD), Thieme, M.L. (PvdD), Wiegman-van Meppelen Scheppink, E.E. (CU), Elias, T.M.Ch. (VVD), Tongeren, L. van (GL), Gerbrands, K. (PVV), Dijkers, S.W. (PvdA), Vliet, R.A. van (PVV), Dijkgraaf, E. (SGP), Veldhoven-van der Meer, S. van (D66), El Fassed, A. (GL) en Verhoeven, K. (D66).
Plv. leden: Koppejan, A.J. (CDA), Harbers, M.G.J. (VVD), Dam, M.H.P. Van (PvdA), Uitslag, A.S. (CDA), Smilde, M.C.A. (CDA), Eijssink, A.M.C. (PvdA), Lodders, W.J.H. (VVD), Bashir, F. (SP), Karabulut, S. (SP), Dekken, T.R. van (PvdA), Dijck, A.P.C. van (PVV), Broeke, J.H. ten (VVD), Ouweland, E. (PvdD), Ortega-Martijn, C.A. (CU), Dezentjé Hamming-Bluemink, I. (VVD), Gent, W. van (GL), Bommel, J.J.G. van (PVV), Monasch, J.S. (PvdA), Mos, R. de (PVV), Staaij, C.G. van der (SGP), Vacature (D66), Braakhuis, B.A.M. (GL) en Vacature (D66).

1. Bent u bekend met de inhoud van het rapport «Correct compleet, compleet correct?» dat u in januari 2001 door de Stichting Onderzoek MKZ Crisis Kootwijkerbroek is toegestuurd?

2. Is de conclusie juist dat de positieve uitslag van de viruskweek op lammernier van 27 maart 2001 en de hieraan gekoppelde IDAS ELISA uiteindelijk de enige bepalende factor is geweest op grond waarvan het bedrijf in Kootwijkerbroek besmet is verklaard?

3. Waarom is voor de beslissende viruskweek op lammernier op 27 maart 2001 monstermateriaal van een ander bedrijf (wordt in verslaglegging «praktijkgeval 29» genoemd) toegevoegd aan het monstermateriaal van het bedrijf in Kootwijkerbroek? Om welk bedrijf («praktijkgeval 29») gaat het? Is op dit bedrijf in 2001 MKZ aangetroffen? Bent u bereid de onderliggende documentatie van «praktijkgeval 29» openbaar te maken, in ieder geval richting de Kamer? Zo nee, waarom niet?

4. Hoe kon de uitslag van de RT-PCR-test uitgevoerd met één van de heparinemonsters van het bedrijf in Kootwijkerbroek als positief beoordeeld worden (zoals aangegeven in de beantwoording van schriftelijke vragen van de leden Atsma en Mosterd (Aanhangsel der Handelingen, vergaderjaar 2001–2002, nr.799)), terwijl de RT-PCR-test niet geaccrediteerd was?

5. Waarom zijn bij de IDAS ELISA-test met de positieve uitslag geen controles, zoals voorgeschreven door de OIE, uitgevoerd?

6. Hoe is de beantwoording van schriftelijke vragen van het toenmalige lid Van den Brink (Aanhangsel der Handelingen, vergaderjaar 2002–2003, nr. 687), waarin wordt aangegeven dat monsters bij de IDAS ELISA in duplo zijn getest, te rijmen met de verslaglegging van de genoemde IDAS ELISA-test met positieve uitslag, waaruit blijkt dat de monsters in triplo zijn getest en één van deze monsters niet positief getest werd?

7. Waarom zijn bij de IDAS ELISA van de test met positieve uitslag niet alle serotypes, zoalsvoorgeschreven door de OIE, meegenomen? Hoe is de beantwoording van schriftelijke vragen van de leden Atsma en Mosterd (Aanhangsel der Handelingen, vergaderjaar 2001–2002, nr. 799), waarin wordt aangegeven dat een monster met betrekking tot een bepaald type MKZ positief wordt beschouwd als de netto absorptiewaarde voor dat type groter is dan 0,2 én de absorptiewaarde voor andere typen kleiner is dan 0,1, te rijmen met het ontbreken van de testen en uitslagen voor de andere serotypen bij de uitgevoerde IDAS ELISA op het monster van het bedrijf in Kootwijkerbroek?

8. Bent u bereid om alle niet openbaar gemaakte documenten, zoals gevraagd en geëxpliciteerd door de Stichting Onderzoek MKZ Crisis Kootwijkerbroek in haar rapport, alsnog openbaar te maken, in ieder geval richting de Kamer? Zo nee, waarom niet?

Reactie van de minister

Inleiding

Geachte Voorzitter,

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft mij verzocht op het rapport «Correct compleet, compleet correct» van de Stichting Onderzoek mond-en-klauwzeer (MKZ)-crisis Kootwijkerbroek te reageren (2010Z09696/2010D26637).

De context van dit verzoek is dat bij het bedrijf Teunissen in Kootwijkerbroek in twee onafhankelijke monsters van hetzelfde dier (bevestigd met DNA-onderzoek) MKZ-virus is aangetoond in maart 2001. Het MKZ-virus is aangetoond in verschillende geaccrediteerde en niet-geaccrediteerde testen.

Van het begin af aan wordt deze besmettingverklaring door betrokkenen in Kootwijkerbroek in twijfel getrokken. Zij stellen zich op het standpunt dat de preventieve ruimingsbesluiten van bedrijven in de omtrek niet op de uitslag van dit betreffende onderzoek door het toenmalige laboratorium ID-Lelystad (thans CVI) hadden mogen worden gebaseerd. Hun bezwaren hebben geleid tot een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) op 9 september 2008. Daarop heeft het CBB geoordeeld dat niet zozeer aan de juistheid van de onderzoeksresultaten wordt getwijfeld, maar wel dat belanghebbenden in de bezwarenprocedure de gelegenheid hadden moeten krijgen om kennis te nemen van de onderzoeksresultaten. De bezwaarprocedure is daarop heropend. Onderzoeksgegevens zijn verstrekt op 24 september 2008, ook aan uw Kamer, en aanvullend op 4 maart 2009.

Het rapport is op 30 januari in het kader van die heropende bezwaarprocedure bij e-mail ontvangen en op 2 februari 2010 in geschrifte op mijn ministerie binnen gekomen. Het is op de gebruikelijke wijze binnen die procedure in behandeling genomen in het kader van de drie nog lopende bezwaarschriftprocedures. Van mijn kant zal daarvoor binnen afzienbare tijd een (gecombineerde) hoorzitting worden gepland. De inhoud van het rapport zal in die hoorzitting aan de orde komen en op de bezwaren zal daarna worden besloten.

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vraagt nu om de informatie, die in het kader van de bezwaarprocedure aan de orde is. Ook de vragen die worden gesteld, zijn vragen uit het rapport.

Ik hecht er aan te stellen dat de procedure zorgvuldig wordt gevoerd en ook dat met het rapport zorgvuldig wordt omgegaan. Daarbij geldt dat vrijwel alle onderwerpen die in dit rapport worden aangekaart, reeds eerder in de procedure aan de orde zijn geweest en vervolgens uitgelegd en ook weerlegd. Zo heb ik al in mijn brief van 13 mei 2009 aan de advocaat van de heer Dokter e.a. uitgebreid op vragen gereageerd.

Op de overige vragen die zijn gesteld, antwoord ik als volgt.

Antwoord vraag 2

De virusisolatie op lammerniercellen van 27 maart 2001 met de aansluitende IDAS antigeen ELISA-test waren de destijds geaccrediteerde testen en hebben tot de formele vaststelling van de MKZ-besmetting op het bedrijf Teunissen in Kootwijkerbroek geleid. De uitslagen van de niet-geaccrediteerde testen, de RT-PCR en de test in een proefdier, zijn niet de aanleiding geweest om het bedrijf besmet te verklaren. Echter, de uitslagen van het aanvullende onderzoek op hetzelfde monster, alsook het nieuwe materiaal van hetzelfde dier (hetgeen is bevestigd met DNA-onderzoek) dat enkele dagen later is ingezonden, bevestigen de juistheid van de diagnose.

Antwoord vraag 3

De bewering dat op 27 maart 2001 materiaal van een ander bedrijf is gemengd met het materiaal van het bedrijf uit Kootwijkerbroek is niet correct.

Door de beperkte beschikbaarheid van lammerniercellen zijn op 27 maart 2001 monsters niet in duplo getest, maar in enkelvoud. Op het protocol is dit aangegeven door een schuine streep tussen «26.1 Hep» en «29-1/6

Hep». Dus het materiaal van verschillende bedrijven is niet gemengd, maar in verschillende «wells» (uithollingen) van dezelfde plaat onderzocht. Elke well in de plaat is een afzonderlijke test en materiaal in een well heeft geen invloed op materiaal in de aangrenzende well. De uitslagen op het protocol geven duidelijk aan dat een monster (26-1, bedrijf Kootwijkerbroek) positief was en het andere monster (29-1/6, «praktijkgeval 29») negatief. Op het bedrijf 01.29 is geen MKZ aangetroffen en de gegevens van dit bedrijf zijn niet relevant voor de uitslag van het bedrijf in Kootwijkerbroek.

Antwoord vraag 4

De RT-PCR test was inderdaad in 2001 niet geaccrediteerd, maar een experimentele test. Dit betekent echter niet dat de test niet positief beoordeeld kon worden en daarmee een eerste aanwijzing over eventuele besmettingen kon geven. De testen zijn conform geldende protocollen uitgevoerd met positieve en negatieve controles. Zoals eerder aangegeven, zijn de uitslagen van de RT-PCR-testen in 2001 niet de aanleiding geweest om formeel bedrijven met MKZ besmet te verklaren, maar dragen wel bij aan de zekerheid van de officiële uitslag.

Antwoord vraag 5

Bij elke IDAS ELISA-test zijn positieve en negatieve controles meegenomen. In het IDAS ELISA-protocol van 28 maart 2001 bevinden de positieve controles zich in rij A (MKZ type O) en B (SVD) op positie 1, 2, 3, 5, 6 en 7. in de verdunningen zoals aangegeven op het protocol, onverdund, 1/2, 1/4, 1/8, 1/16 en 1/32. Net als in elke IDAS ELISA bevonden zich negatieve monsters in kolom 4, 8 en 12.

Antwoord vraag 6

Bij de beantwoording van de vragen van toenmalig lid Van den Brink is correct aangegeven dat het monster in duplo positief is bevonden. Monsters worden bovendien ook in een 1/5-verdunning getest. Het materiaal was in een 1/5-verdunning dubieus (OD meer dan 0.1 en minder dan 0.2 boven de achtergrond). De conclusie van de stichting dat de IDAS ELISA-test in triplo is gedaan, berust dan ook op een misverstand. De absorptiewaarden (OD-waarden) in de verdunde testen zijn praktisch altijd aanzienlijk lager dan in de twee onverdunde testen in duplo. Dit is te verklaren door de verdunningsfactor.

Antwoord vraag 7

De OIE schrijft geen testen voor, maar beschrijft de te gebruiken internationaal afgesproken testen voor de internationale handel. Het OIE-handboek houdt dan ook rekening met alle 7 serotypes van het MKZ-virus die wereldwijd voorkomen.

Bij verdenkingen van MKZ buiten crisistijd, test het CVI standaard tegen alle serotypes. Omdat het eerste geval van MKZ in Nederland hetzelfde type betrof als in Engeland (serotype O), is ter vergroting van de capaciteit na enkele dagen de test ingeperkt tot 4 antigenen (de 3 «Europese» typen A, O en C en het SVD-virus) en nog later ingeperkt tot 2 antigenen (type O en SVD).

Bij accreditatie in 1996 is een uitgebreide validatie gedaan van de te verwachten achtergrond in de test. De grenswaarde van 0.2 OD boven de achtergrond ligt 2,6 maal de standaarddeviatie boven de gemiddelde waarde van negatieve monsters. Hierdoor is de kans op een vals positieve uitslag kleiner dan 1% bij het testen in enkelvoud, bij duplo monsters kleiner dan 0.01%. Het meenemen van meerdere antigenen voor de controle van de achtergrond is daarom op basis van deze validatie niet noodzakelijk. Het alleen testen van 2 antigenen is daarom in het voorschrift opgenomen en als zodanig geaccrediteerd. De eerder overhandigde

uitslagen laten zien dat er tegen SVD waarden worden gevonden, vergelijkbaar met de blanco monsters in kolom 4, 8 en 12. Op basis van dit resultaat is er geen enkele reden om aan de juistheid van de uitslag te twijfelen. Dit wordt bevestigd door de uitslagen in andere niet-geaccrediteerde testen en de uitslagen in een tweede monster van hetzelfde dier (bevestigd met DNA-onderzoek) dat enkele dagen later is genomen.

Antwoord vraag 8

Hierboven heb ik geschetst hoe het verzoek tot het vrijgeven van documenten zich verhoudt tot de lopende bezwaarprocedure. Binnen deze procedure heb ik laboratoriumgegevens overgelegd. De aanvullende gegevens waarom nu wordt verzocht, berusten grotendeels niet bij mij, maar bij het CVI.

Ik heb geen zeggenschap over het vrijgeven van documenten en gegevens door het CVI. Ik ben wel bereid het gesprek met het CVI aan te gaan om te zien in hoeverre de bij het CVI berustende gegevens al dan niet vertrouwelijk aan uw Kamer kunnen worden verstrekt. Ik wijs er op dat het CVI een onafhankelijk en geaccrediteerd referentielaboratorium is dat niet onder de ministeriële verantwoordelijkheid valt.

Ook ben ik bereid na te gaan of bij de Raad voor Accreditatie het onderzoek over ID Lelystad van 2001 beschikbaar is.

Met betrekking tot de verslagen van het crisisberaad in 2001 zeg ik u toe dat ik binnen mijn ministerie zal nagaan welke stukken terzake van de besmetverklaring van het bedrijf Teunissen aanwezig zijn en kunnen worden verstrekt. Ik ben ook bereid ditzelfde te laten doen ten aanzien van de stukken waarin tijdens de MKZ crisis in 2001 de laboratoriumdiagnostiek met betrekking tot de monsters van het bedrijf Teunissen aan de orde werd gesteld.